

ปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษา
ประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ
Factors Related to Self-Control of Students of
Junlamane Sisaket Vocational Education College

Received : May 10, 2019

Revised : May 29, 2019

Accepted : June 30, 2019

พระวิหาญชัย อนุตโตร (เกษอินทร์)¹

Phra Vihanchai Anuttaro (ket-in)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาแนวความคิดการปรับพฤติกรรมตามหลักจิตวิทยาและหลักพุทธจิตวิทยาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ และ 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา ปัจจัยจิตลักษณะและปัจจัยจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.915 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามด้วย การทดสอบค่า F (F-Test) แบบ One Way ANOVA และทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ในด้านปัจจัยการควบคุมตนเอง ปัจจัยด้านสิ่งกระตุ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะนักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากสถานศึกษาในหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตอย่างมั่นคง 2) ในปัจจัยด้านจิตลักษณะพบว่าด้านลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับที่สูงมากเพราะนักศึกษาย่อมคาดหวังกับอนาคตของตนที่หวังความสำเร็จในอนาคต เมื่อได้มาศึกษาที่สถานศึกษาแห่งนี้แล้วต้องมุ่งมั่นเล่าเรียนศึกษาให้ดีที่สุดเมื่อจบออกมาแล้วสามารถทำงานตามที่ตนเองคาดหวังได้ 3) ในด้านปัจจัยจิตสังคมพบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเมื่อพิจารณาในภาพรวมเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากนักศึกษาย่อมมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กล่อมเกล่า ฝึกฝน หรือถ่ายทอดให้เป็นอย่างดีวิธีการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นอุปนิสัยของนักค้นคว้า ใฝ่เรียนรู้ 4) ในด้านปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาพบว่าด้านปัญญาภวานามีค่าเฉลี่ยสูงสุด นักศึกษามีระดับการรับรู้สูงมากอาจเป็นเพราะว่าปัญญาภวานาเป็นเสมือนกุญแจที่จะไขให้เห็นความกระจ่างของปัญหาต่างๆของชีวิตและสิ่งรอบข้าง เมื่อนักศึกษาอบรมปัญญาภวานาไว้ดีแล้ว ด้านอื่น ๆ ก็จะติดตามไปด้วย

คำสำคัญ: พฤติกรรมการควบคุมตนเอง ประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษา

¹ นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Abstract

This research aimed to (1) to study Self-Esteem towards Study's Goals, Accomplishment and Principles that promote success in learning B.A. Students of Mahachulalongkrajavidyalaya University's Humanities Faculty and (2) to study Relationship between Self-Esteem towards Study's Goals and Accomplishment according to The 4 IDDHIPĀDA B.A. Students of Mahachulalongkraj vidyalaya University's Humanities Faculty. The population and the samples used in this study are B.A. Students of Mahachulalongkrajavidyalaya University's Humanities Faculty for the year 2016 ill. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple correlation. The findings showed as follows: 1) Self-Esteem towards Study's Goals Students has Self esteem, Dare to express what is right. and Good relationship 2) Accomplishment and Principles Students was Attendance for Academic Success, Have goals in life and Take what you have learned 3) Principles that promote success in learning B.A. Students was Attentiveness to learning, Understand the content of the lesson. and easily Learning.

Keywords: self-control behaviors, Vocational Certificate.

1. บทนำ

สถาบันอาชีวศึกษาเป็น “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” (วีรวัฒน์ ปันนิตามัย, 2544 : 76) หรือเป็นองค์กรขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องดำเนินการตามบทบาท และความรับผิดชอบของการเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อที่จะนำประเทศไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาในที่สุด การควบคุมตนเองมีความสำคัญยิ่งต่อมนุษย์ เนื่องจากเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของจิตใจ ทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่าและสามารถบ่งชี้คุณภาพชีวิตของ บุคคลได้ว่าเป็นอย่างไร และยังเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

การศึกษาปัญหาของนักศึกษา พบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่ง คือ นักเรียนขาดการควบคุมตนเอง ไม่ค่อยควบคุมตนเอง ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ (วิพรรธ เรืองพิทยา, 2552 : 8) ในแง่ของการศึกษา การนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้น สำหรับคุณธรรมที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมการควบคุมตนเอง ได้แก่ หลักภavana 4 หมายถึง “ฝกอบรม” คำว่า “ฝกอบรม” ก็ไปไกลกับความหมายของคำว่าสิกขาเพราะฉะนั้น สิกขากับภavana จึงเป็นคำที่ใช้อย่างใกล้เคียงกัน บางที่เหมือนกันแทนกันเลยทีเดียว นี่เป็นการโยงเขามาหาตัวหลักใหญ่ ในการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสในคำสอนของพระพุทธองค์เองเพื่อใช้เป็นคุณสมบัติของ

จากปัญหาและเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาเยาวชนด้วยหลักธรรมตามแนวทางวิทยาลัยอาชีวะวิถิพุทธ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉนิศรีสะเกษ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม ให้ยั่งยืนสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวความคิดการปรับพฤติกรรมตามหลักจิตวิทยาและหลักพุทธจิตวิทยาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉนิศรีสะเกษ

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉนิศรีสะเกษ

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อรรถกถา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมตนเอง

3.1.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิเกี่ยวกับหลักคำสอนหลักภavana 4 ทางพุทธศาสนาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมตนเอง จากหนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารเอกสารต่างๆ สารสนเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.3 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตสังคม ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และพุทธจิตวิทยาเกี่ยวกับหลักการเรียนรู้ของนักศึกษา จากหนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ วารสาร เอกสารต่าง ๆ สารสนเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษา คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ ตำบลขุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

3.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ ตำบลขุน อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ ระดับชั้น ปวช. 1-3 ในปีการศึกษา พ.ศ.2560 ที่พักอยู่ประจำในวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ รวมทั้งสิ้น 234 คน

3.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 234 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสัดส่วน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ ในปีการศึกษา พ.ศ.2560 รวมทั้งสิ้น 234 คน โดยมีนักศึกษาเป็นชาย-หญิง แยกตามชั้นปี ดังนี้ นักศึกษาชั้น ปวช. ปีที่ 1 จำนวน 79 คน นักศึกษาชั้น ปวช. ปีที่ 2 จำนวน 83 คน นักศึกษาชั้น ปวช. ปีที่ 3 จำนวน 72 คน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 234 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสัดส่วน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประเภทปลายปิด (Closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมความควบคุมตนเอง 5 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตลักษณะและ ปัจจัยด้านจิตสังคม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมด้านพุทธจิตวิทยา

แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริง ค่อนข้างจริง จริงเป็นบางครั้ง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริงเลย

4.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การควบคุมตนเอง แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตลักษณะและ ปัจจัยด้านจิตสังคม และแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมด้านพุทธจิตวิทยาของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

4.3.2 สร้างแบบสอบถามโดยการกำหนดประเด็นให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ในส่วนของแบบประเมินด้านพฤติกรรม การควบคุมตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงจากแบบทดสอบของ หทัยชนก พันพงศ์ (หทัยชนก พันพงศ์, 2555 : 78)

4.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนด้านภาษา

4.4 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำผลไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาเป็นรายข้อ พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป จากนั้น ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.80 – 1.00

4.4.2 นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค ซึ่งพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.915

4.4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ก่อนนำไปใช้จริง แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.5.1 จัดเตรียมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นพร้อมจัดทำรหัสในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

4.5.2 จัดส่งแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของวิทยาลัยอาชีวศึกษา จุลมณีศรีสะเกษ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและรับแบบสอบถามคืน

4.5.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4.6 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ดังนี้

4.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพฤติกรรม การควบคุมตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตลักษณะและ ปัจจัยด้านจิตสังคม โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.6.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างในระดับการรับรู้เกี่ยวกับการควบคุมตนเอง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5. ผลการวิจัย

5.1 ระดับพฤติกรรม การควบคุมตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุล มณีศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งกระตุ้นมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.05 ปัจจัยด้านนี้ จะมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอาจเป็นเพราะ นักศึกษาจะได้รับการกระตุ้นจากสถานศึกษาในหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิต รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการรับผิดชอบหน้าที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.91 ปัจจัยด้านนี้ ชี้ให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของ นักศึกษาที่อยู่ในระดับมาก เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้นักศึกษาสามารถจะควบคุมตนเองจากสภาพแวดล้อมที่ พยายามชักจูงให้ไปทางอื่นโดยใช้หน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นกำแพงกันให้กลับมาสู่หนทางที่ควรจะเป็น โดยการ สร้างจิตสำนึกต่อหน้าที่ของตนซึ่งนักศึกษาก็มีค่าเฉลี่ยที่ดีเมื่อพิจารณาในภาพรวม ถัดมาเป็นด้านคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.64 ด้านคุณธรรมนี้ เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากเพราะสถานศึกษาแห่ง นี้เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษา ผู้บริหารของวิทยาลัยได้น้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการ บริหารสถานศึกษาแห่งนี้ ให้มีคุณธรรมตามนโยบายของผู้บริหารส่งผลให้นักศึกษามีภูมิคุ้มกันด้านคุณธรรม ตามไปด้วย ถัดมาเป็นด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.60 ในด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งนี้ สามารถควบคุมตนเองด้านอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลำดับสุดท้ายเป็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.19 ในด้านสุดท้ายนี้ พบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ยที่สูงพอสมควร นักศึกษาย่อมมีความสัมพันธ์ กับบุคคลรอบข้างอยู่แล้วในชีวิตประจำวันและย่อมตระหนักรู้ดีว่าการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นย่อม นำมาซึ่งความสุขและความร่วมมือในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน

5.2 ระดับปัจจัยด้านจิตลักษณะและ ปัจจัยด้านจิตสังคมของนักศึกษาวิทยาลัย อาชีวศึกษาจุล มณีศรีสะเกษ ปัจจัยด้านจิตลักษณะ พบว่า ด้านลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.24 ซึ่งเป็นระดับที่สูงมาก เหตุที่เป็นดังนี้ เพราะนักศึกษาย่อมคาดหวังกับความสำเร็จของตนในอนาคต เมื่อได้มาศึกษาที่สถานศึกษาแห่งนี้แล้วต้องมุ่งมั่นเล่าเรียนศึกษาให้ดีที่สุด เมื่อจบออกมาแล้วสามารถ ทำงานตามที่ตนเองคาดหวังได้ รองลงมาเป็นด้านความเชื่อมั่นในตน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.20 อยู่ใน เกณฑ์ที่สูงมาก เพราะนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะทำอะไรแล้ว ย่อมประสบผลสำเร็จเมื่อได้ทำ

อย่างตั้งใจและเอาจริงเอาจัง ความเชื่อมั่นในตนเองนี้ มีเหตุมาจากปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้ เช่น การบ่มเพาะจากสถานศึกษา การมีต้นแบบ สภาพแวดล้อมที่เอื้อรวมไปถึงพื้นฐานครอบครัว เป็นต้น

ในด้านปัจจัยจิตสังคม พบว่า ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ $(\bar{X}) = 4.34$ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงมากเมื่อพิจารณาในภาพรวม เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากนักเรียนย่อมมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สถานศึกษาได้กล่อมเกลา ฝึกฝน หรือถ่ายทอดให้เป็นอย่างดีวิธีการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นอุปนิสัยของนักเรียนแล้ว ใฝ่เรียนรู้ เป็นต้น รองลงมา เป็นด้านเจตคติต่อการเรียนมีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.26$ ถัดมาเป็นด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.25$ และลำดับสุดท้ายด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.13$ ซึ่ง 3 ด้านสุดท้ายนี้ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงทั้งหมด เป็นตัวบ่งชี้ว่าในแต่ละด้านไม่ว่าจะเป็นเจตคติต่อการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้มาก เพราะเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นและเป็นตัวช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าที่จะไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้เลย

5.3 ปัจจัยทางพุทธรจิตวิทยาของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉัตรสกล ปัจจัยกลุ่มสุดท้ายทางพุทธรจิตวิทยา พบว่า ด้านปัญญาภวานามีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ $(\bar{X}) = 4.48$ ด้านนี้นักศึกษามีระดับการรับรู้สูงมาก อาจเป็นเพราะว่าปัญญาภวานาเป็นเสมือนกุญแจที่จะไขให้เห็นความกระจ่างของปัญหาต่าง ๆ ของชีวิตและสิ่งรอบข้างเมื่อนักศึกษาอบรมปัญญาภวานาไว้ดีแล้ว ด้านอื่นๆ ก็จะดีตามไปด้วย รองลงมา ด้านจิตภวานามีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.36$ ด้านจิตภวานานี้ นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับสูงเช่นกัน หมายความว่า จิตใจมีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิต การอบรมจิตภวานาไว้ให้มาก จะช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตตามวิถีพุทธได้อย่างง่ายดาย ถัดมา เป็นด้านศีลภวานามีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.24$ และลำดับสุดท้ายด้านกายภวานามีค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 4.23$ ซึ่ง 2 ด้านสุดท้าย คือ ด้านศีลภวานาและกายภวานา เป็นเรื่องระดับกายและวาจาเป็นหลัก ซึ่งนักศึกษาก็ให้ความสำคัญในระดับสูง โดยพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ยที่สูงก็พออนุมานได้ว่า ทั้งศีลภวานาและกายภวานา ต่างก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยตัวอื่น ๆ โดยศีลจะคอยป้องกันไม่ให้มีกระทำได้ทำกรรม ส่วนกายภวานาจะคอยดูแลให้สภาพร่างกายดำเนินไปในทางที่มีสุขภาพเป็นต้น

5.4 หลักภวานา 4 ต่อระดับการปรับพฤติกรรมควบคุมตนเองของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉัตรสกล ระดับการปรับพฤติกรรมควบคุมตนเองของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉัตรสกล มีผลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านปัญญา $(\bar{X} = 4.48)$ ด้านอารมณ์ $(\bar{X} = 4.36)$ ด้านสังคม $(\bar{X} = 4.24)$ และ ด้านกาย $(\bar{X} = 4.23)$

5.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมควบคุมตนเองของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มี ต่อเป้าหมายในการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉัตรสกล ปัจจัยการควบคุมตนเองด้านการรับผิดชอบต่อหน้าที่สัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยการควบคุมตนเองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยการควบคุมตนเองด้านสิ่งกระตุ้น ด้านอารมณ์ ด้านคุณธรรมรวมถึงปัจจัยจิตสังคมด้าน

สัมพันธ์ภาพระหว่างนักศึกษากับครูในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นอกจากนี้ ยังสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยจิตสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา ด้านเจตคติต่อการเรียนและด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

6. อภิปรายผล

6.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการควบคุมตนเอง ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพราะนักศึกษาได้รับการกระตุ้นจากสถานศึกษาในหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาชีวิตอย่างมั่นคง โดยสถานศึกษาไม่ได้ปล่อยให้ยั้งเฉย โดยไม่มีการพัฒนาอะไรเพราะว่ามนุษย์ทุกคนสามารถพัฒนาได้ รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการรับผิดชอบต่อน้ำหนักที่เฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.646 ปัจจัยด้านนี้ที่เป็นระดับรองลงมาชี้ให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักศึกษาที่อยู่ในระดับมาก เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้นักศึกษาสามารถจะควบคุมตนเองจากสภาพแวดล้อมที่พยายามชักจูงให้ไปทางอื่น โดยใช้หน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นกำแพงกันให้กลับมาสู่หนทางที่ควรจะเป็น โดยการสร้างจิตสำนึกต่อหน้าที่ของตนซึ่งนักศึกษาก็มีค่าเฉลี่ยที่ดีเมื่อพิจารณาในภาพรวม ถัดมาเป็นด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.748 ด้านคุณธรรมนี้เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากเพราะสถานศึกษาแห่งนี้จัดการเรียนการสอนตามแนวทางวิถีพุทธ โดยได้รับเลือกเป็นวิทยาลัยวิถีพุทธชั้นนำ และวิถีพุทธพระราชทานอีกด้วย ผู้บริหารของวิทยาลัยเองก็เป็นนักบวชในทางพระพุทธศาสนาจึงหล่อหลอมนักศึกษาของสถานศึกษาแห่งนี้ให้มีคุณธรรมตามนโยบายของผู้บริหารส่งผลให้นักศึกษามีภูมิคุ้มกันด้านคุณธรรมตามไปด้วย ถัดมาเป็นด้านอารมณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.607 ในด้านอารมณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่ดีชี้ให้เห็นว่านักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวแห่งนี้สามารถมีการควบคุมตนเองด้านอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ลำดับสุดท้ายเป็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.953 ในด้านสุดท้ายพิจารณาพบว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีค่าเฉลี่ยที่สูงพอสมควร นักศึกษาย่อมมีความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอยู่แล้วเพราะว่านักศึกษายู่พักประจำกับเพื่อน ๆ ในหอพักและได้ร่วมกันทำกิจกรรมสวดมนต์ทำวัตรทุกเช้าเย็นอีกด้วย จึงทำให้นักศึกษาย่อมตระหนักรู้ว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ย่อมนำมาซึ่งความสุขและความร่วมมือในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) ปัจจัยจิตลักษณะ ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาจุลฉวีศรีสะเกษในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในปัจจัยด้านจิตลักษณะพบว่าด้านลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.701 ซึ่งเป็นระดับที่สูงมากเหตุที่เป็นดังนี้ เพราะนักศึกษาย่อมคาดหวังกับอนาคตของตนที่หวังความสำเร็จในอนาคต เมื่อได้มาศึกษาที่สถานศึกษาแห่งนี้แล้ว ต้องมุ่งมั่นเล่าเรียนศึกษาให้ดีที่สุดเมื่อจบออกมาแล้วสามารถทำงานตามที่ตนเองคาดหวังได้ รองลงมาเป็นด้านความเชื่อมั่นในตนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.735 อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมากเพราะนักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะทำอะไรแล้วย่อมประสบผลสำเร็จเมื่อได้ทำอย่างตั้งใจและเอาจริงเอาจัง ความเชื่อมั่นในตนเองนี้

มีเหตุมาจากปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการศึกษาในครั้งนี้ เช่น การบ่มเพาะจากสถานศึกษา การมีต้นแบบ สภาพแวดล้อมที่เอื้อรวมไปถึงพื้นฐานครอบครัว เป็นต้น

3) ปัจจัยจิตสังคม ของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษา จุลมณีศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยจิตสังคมด้านสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับครูสัมพันธเชิงบวกกับปัจจัยจิตสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน นักศึกษากับนักศึกษา ด้านเจตคติต่อการเรียนและด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ปัจจัยจิตสังคมด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา นักศึกษากับครูสัมพันธเชิงบวกกับปัจจัยจิตสังคมด้านเจตคติต่อการเรียนและด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4) ปัจจัยทางพุทธิจิตวิทยาของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษา จุลมณีศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกลุ่มสุดท้ายทางพุทธิจิตวิทยาพบว่าด้านปัญญาภวานามีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ ($\bar{X}$) 4.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.669 ด้านนี้นักศึกษามีระดับการรับรู้สูงมากอาจเป็นเพราะว่าปัญญาภวานาเป็นเสมือนกุญแจที่จะไขให้เห็นความกระจ่างของปัญหาต่าง ๆ ของชีวิตและสิ่งรอบข้าง เมื่อนักศึกษาอบรมปัญญาภวานาไว้ดีแล้วด้านอื่น ๆ ก็จะติดตามไปด้วย รองลงมาด้านจิตภวานามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.36 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.730 ด้านจิตภวานานี้ นักศึกษาให้ความสำคัญในระดับสูงเช่นกัน หมายความว่า จิตใจมีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิต การอบรมจิตภวานาไว้ให้มากจะช่วยให้ผ่านพ้นวิกฤตตามวิถีพุทธได้อย่างง่ายดาย ถัดมาเป็นด้านศีลภวานามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.765 และลำดับสุดท้ายด้านกายภวานามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.725 2 ด้านสุดท้ายคือด้านศีลภวานาและกายภวานาเป็นเรื่องระดับกายและวาจาเป็นหลัก ซึ่งนักศึกษาก็ให้ความสำคัญในระดับสูง โดยพิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ยที่สูงก็พออนุมานได้ว่า ทั้งศีลภวานาและกายภวานาต่างก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยตัวอื่นๆ โดยศีลจะคอยป้องกันไม่ให้มีกระทำได้ทำทรมานส่วนกายภวานาจะคอยดูแลให้สภาพร่างกายดำเนินไปในทางที่มีสุขภาพะเป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรพิจารณานำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรนักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

2) ควรเน้นการจัดการศึกษาหลักพุทธธรรมมาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อศึกษาการพัฒนาพฤติกรรม การควบคุมตนเองสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพตามแนวพุทธิจิตวิทยา

3) ควรพิจารณาให้ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อปรับระดับการพัฒนาพฤติกรรม การควบคุมตนเองให้เจริญด้วยสติปัญญามีความรู้คิดให้เกิดความปกติสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันตามแนวพุทธิจิตวิทยา

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) พบว่า การควบคุมตนเองด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาได้มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ติดตามและทำความเข้าใจขณะที่มีการจัดการเรียนการสอน และได้มีการ

เรียนรู้ถึงแม้ว่าบางวิชาจะยากเกินกว่าจะทำความเข้าใจได้ แต่ทุกคนก็พร้อมที่จะทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น จึงควรให้การสนับสนุนในข้อมูลทั้งหนังสือเอกสารตำราประกอบการสอนที่จะช่วยให้นักศึกษาเล่าเรียนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนั้นสิ่งที่ควรพัฒนาและควรระมัดระวังในด้านบรรยากาศการเรียนรู้โดยจำเป็นต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมไม่กระทบต่อสมาธิการเรียนรู้ของนักศึกษา

2) พบว่า ควบคุมตนเองจากสิ่งกระตุ้น จากการศึกษาได้เห็นพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้มีการควบคุมตนเองจากสิ่งกระตุ้น แม้จะมีเพื่อนชักชวนให้ลองเสพสารเสพติด นักศึกษาก็จะปฏิเสธ และรวมไปถึงการไม่ละเมิดในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น โดยเฉพาะถ้าเพื่อนต่างเพศชวนไปเช่าห้องอยู่ด้วยกันสองต่อสอง นักศึกษาก็จะปฏิเสธไม่ได้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติล่วงเกินความเป็นสถานของความเป็นนักศึกษา จึงต้องส่งเสริมและให้เกิดการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่สิ่งที่เป็นสภาวะแรงกระตุ้นเหล่านั้น และนอกจากนั้นยังเป็นการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด แม้หากเดือดร้อนเรื่องเงินและเห็นเพื่อนเล่นการพนันแล้วได้เงินมาก นักศึกษาก็ไม่ยอมลองเล่นการพนัน เพื่อจะได้มีเงินเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ในส่วนผู้บริหารและผู้บริหารจัดการจัดการเรียนการสอนจำต้องให้ความสำคัญและสร้างการตระหนักรู้ให้กับนักศึกษามากยิ่งขึ้น อันจะเอื้อต่อการประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามปรัชญา และวิสัยทัศน์ของสถาบัน

3) พบว่า ควบคุมตนเองในด้านอารมณ์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเรียนรู้ในขณะทำงานกลุ่ม เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น และยังสามารถให้เกิดการตระหนักรู้ในการสอบรายวิชาที่ได้คะแนนน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนการสอนได้ให้ความสำคัญต่อสภาวะอารมณ์โดยให้นักศึกษาได้ใช้เหตุผลมากขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เป็นสัมมาทิฐิเพราะใช้ปัญญาในการตัดสินใจ ปัญหา ส่วนการพัฒนา นอกจากนั้นต้องให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและทัศนคติต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในขณะเมื่อกลับบ้านดึกแล้วพ่อแม่ถาม จะพูดโต้ตอบให้รู้สึกความไม่พอใจ จึงให้กลุ่มตัวอย่างจำต้องควบคุมอารมณ์ให้มากขึ้น

4) พบว่า ควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในพฤติกรรมกลุ่มที่ควรพัฒนาส่งเสริมให้เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วนโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สถาบันต้องใส่ใจและให้การเคารพซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะบางกรณีเมื่อเพื่อนสนิทไม่ค่อยคุยด้วยแล้วทำให้รู้สึกกังวลใจ ก็จะต้องว่าเพื่อนพร้อมแสดงความรู้สึกและเมื่อเวลาที่เสียใจเมื่อทราบว่าตนเองสอบตกมักเศร้าซึม ชอบอยู่คนเดียว ไม่พูดคุยกับใคร ดังนั้น การสร้างกระบวนการกลุ่มและการให้การปรึกษาเฉพาะบุคคล สถาบันการศึกษาควรมีนักจิตวิทยาการให้การปรึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในตนเองของนักศึกษาเหล่านี้ นอกจากนั้น ยังมีประเด็นปัญหาเมื่อพฤติกรรมควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีปัญหา ย่อมจะพบประเด็นเมื่อเพื่อนไม่ทำตามที่ได้ตกลงกันไว้จะพูดโวยวายเสียงดัง และให้ทำตามที่ได้ตกลงกันไว้ให้ได้ จึงถือเป็นปัญหาขัดแย้งระหว่างบุคคล ควรที่จะให้เกิดการตระหนักรู้ร่วมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตรให้ถือองค์กรหรือสถาบันเป็นสำคัญ

5) พบว่า ควบคุมด้วยคุณธรรม จากการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญและการตระหนักรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสำคัญ แม้แต่เรื่องเล็กน้อยก็ไม่กล้าจะละเมิดเช่นในการไปเที่ยวสวนสาธารณะ ก็จะไม่ทำลายทรัพย์สินและแม้ว่าจะรีบไปเรียนก็จะไม่เดินลัดสนามหญ้าของโรงเรียน จึงควรส่งเสริมสนับสนุนการปลูกฝังคุณธรรมเริ่มตั้งแต่กิจกรรมรายทบทวน

เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือพฤติกรรมในชีวิตประจำวันถ้าให้ทุกคนได้แสดงความออกรับผิดชอบต่อหน้าที่หรือต่อสังคมแล้ว ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ที่จะเกิดเป็นนิสัยที่ถาวรได้ นอกจากนั้นสิ่งที่ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมบางอย่างเมื่อนักศึกษาบางคนหากทำการบ้านไม่เสร็จแล้วขอให้เพื่อนช่วยหากเพื่อนไม่ช่วยมักจะขู่หาเพื่อนจะเลิกคบ จึงควรให้มีการสร้างความเข้มแข็งภายในตนให้มากยิ่งขึ้น และสร้างความพร้อมในการเผชิญปัญหาของนักศึกษาทุกรูปแบบ เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการย่อหย่อนเชิงคุณธรรม

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) จากงานวิจัยนี้ควรศึกษาการพัฒนาแบบการเสริมสร้างโมเดลเชิงสาเหตุคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาโดยบูรณาการหลักพุทธจิตวิทยาการรู้คิดสู่ปัญญาของการตื่นรู้
- 2) ควรศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการพัฒนาแบบกระบวนการกลุ่มความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรบนฐานคิดของหลักพุทธจิตวิทยา
- 3) ควรศึกษาลักษณะเดียวกันในงานวิจัยพฤติกรรมควบคุมตนเองของนักศึกษาโดยเพิ่มเติมตัวแปรให้มากขึ้นและสร้างปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยาในการยืนยันผลการวิจัยครั้งนี้พร้อมกับเพิ่มกลุ่มตัวอย่างและการใช้สถิติที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. (2543). *ธรรมะกับการทำงาน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล เกษนคร. (2554). *พระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. อุบลราชธานี : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิริธรรมออฟเซต.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2548). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. ขอนแก่น : คลังนาโนวิทยา.
- วีรวัฒน์ ปันนิตมัย. (2544). *ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร: ธนเพรส แอนด์กราฟฟิค.
- ปัญญา ชูช่วย. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Cronbach. L.J. (1971). *Essentials of Psychological Test*. 5th ed.. New York: Harper Collins.
- Serafin. L. E. (1994). *The Role of non new work and work related factors in threatening or supporting self esteem in organizations*. Pennsylvania: University of Pittsburgh.